

Міністерство освіти і науки України
Національний університет водного господарства та
природокористування
Кафедра трудових ресурсів і підприємництва

06-05-138М

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
до практичних занять та самостійного вивчення
навчальної дисципліни
«Системи і механізми соціального захисту»

для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня
освітньо-професійними програмами «Управління персоналом
і економіка праці» та «Бізнес-аналітика»
спеціальності 051 «Економіка»
денної та заочної форм навчання

Рекомендовано
науково-методичною радою з якості
ННІЕМ
Протокол № 1 від 31.08.2023 р.

Рівне – 2023

Методичні рекомендації до практичних занять та самостійного вивчення навчальної дисципліни «Системи і механізми соціального захисту» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня освітньо-професійними програмами «Управління персоналом і економіка праці» та «Бізнес-аналітика» спеціальності 051 «Економіка» денної та заочної форм навчання [Електронне видання] / Юрчик Г. М. – Рівне : НУВГП, 2023. – 35 с.

Укладач: Юрчик Г. М., к.е.н., доцент кафедри трудових ресурсів і підприємництва.

Відповідальний за випуск: Міщук Г. Ю., д.е.н., професор, завідувач кафедри трудових ресурсів і підприємництва

Керівники ОПП: Рощик І. А., к.е.н., доцент; Юрчик Г. М., к.е.н., доцент.

Зміст

1. Загальні положення.....	3
2. Тематичний зміст дисципліни та завдання до практичних занять..	4
3. Індивідуальна робота студентів.....	30
4. Рекомендована література.....	33

© Г. М. Юрчик, 2023
© НУВГП, 2023

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Система соціального захисту є важливою складовою реалізації соціальної політики на державному, регіональному, місцевому та локальному рівнях. Це актуалізує значення дисципліни «Системи і механізми соціального захисту» у підготовці майбутніх фахівців за спеціальністю 051 «Економіка» галузі знань 05 «Соціальні і поведінкові науки».

Метою вивчення дисципліни «Системи і механізми соціального захисту» є ґрунтовне засвоєння студентами теоретичних засад функціонування системи соціального захисту населення, а також набуття практичних навичок щодо порядку надання соціальних послуг, а також застосування різних інструментів соціального захисту (у вигляді соціальних допомог, компенсацій, страхових виплат та інших соціальних гарантій).

Основними завданнями вивчення навчальної дисципліни «Системи і механізми соціального захисту» є:

- ⇒ оволодіння теоретичними знаннями щодо сутності, складових, функцій та рівнів соціального захисту населення
- ⇒ вивчення інституційно-правового забезпечення національної системи соціального захисту населення
- ⇒ розуміння та застосування державних соціальних стандартів та соціальних гарантій в системі соціального захисту населення
- вміння застосовувати інструменти соціального захисту як складових соціального страхування, соціального забезпечення та соціального обслуговування.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студенти знатимуть:

- ⇒ сутність, моделі та функції соціального захисту населення;
- ⇒ суб'єкти, об'єкти, рівні, цілі та джерела фінансування соціального захисту;
- ⇒ нормативно-правову базу соціального захисту населення в Україні;
- ⇒ порядок застосування інструментів соціального захисту окремих верств населення.

За результатами вивчення дисципліни студенти матимуть *наступні компетенції (вміння):*

Загальні компетентності

ЗК3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

Спеціальні компетентності

СК2. Здатність здійснювати професійну діяльність у відповідності з чинними нормативними та правовими актами.

Кінцеві результати вивчення дисципліни «Системи і механізми соціального захисту» будуть представлені переліком таких програмних результатів навчання:

ПРН-12. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.

ПРН-24. Демонструвати здатність діяти соціально відповідально та свідомо на основі етичних принципів, цінувати та поважати культурне різноманіття, індивідуальні відмінності людей.

ПРН-30. Застосовувати інструменти соціального захисту та управління поведінкою людських ресурсів в цілях запобігання соціально-трудова конфліктів.

Даний курс поглиблює знання та навички майбутніх фахівців-економістів в сфері соціального захисту населення як одного з найбільш важливих економічних факторів.

2. ТЕМАТИЧНИЙ ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ ТА ЗАВДАННЯ ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Модуль 1

Соціальний захист населення: сутність, об'єкти, суб'єкти, фінансове та нормативно-правове забезпечення. Законодавчі основи, норми та гарантії соціального захисту зайнятих в трудовій сфері

Тема 1. Соціальний захист людини як система

Сутність соціальної політики. Сутність соціального захисту як складової соціальної політики. Об'єкти, суб'єкти соціального захисту. Рівні, принципи та цілі соціального захисту. Становлення системи соціального захисту у історичному розрізі. Соціальне страхування, соціальне забезпечення та соціальне обслуговування (інфраструктура) як складові соціального захисту. Види соціальних допомог (страхові та нестрахові). Універсальні та адресні соціальні допомоги. Основні моделі соціального захисту.

Тести для самоперевірки:

1. Об'єктом соціального захисту є:
 - а) держава
 - б) громадські об'єднання
 - в) політичні партії
 - г) населення
 - д) органи державної влади
2. Основною метою якої моделі соціального захисту є досягнення високого рівня соціального вирівнювання:
 - а) конверсійної

- б) ринкової
 - в) патерналістської
 - г) партисипативної
 - д) ліберальної.
3. Необхідною умовою отримання нестрахової соціальної допомоги є:
- а) відповідність визначеним критеріям (малозабезпеченість, перевищення граничної частки доходу на оплату комунальних послуг, народження дитини)
 - б) звернення громадян за їх призначенням
 - в) участь у системі відповідного соціального страхування
 - г) наявність «вільних» коштів у зведеному державному бюджеті
 - д) встановлення приналежності населення до бідних категорій громадян
4. Необхідною умовою отримання страхових виплат за соціальним страхуванням є:
- а) відповідність визначеним критеріям (малозабезпеченість, перевищення граничної частки доходу на оплату комунальних послуг, народження дитини)
 - б) наявність «вільних» коштів у відповідних Фондах соціального страхування
 - в) участь у системі відповідного соціального страхування
 - г) звернення громадян за їх призначенням
 - д) встановлення приналежності населення до бідних категорій громадян
5. Які інструменти соціального захисту спрямовані на формування настанов до соціальної безпеки та попередження виникнення соціальних ризиків на основі пропаганди та соціальної реклами
- а) патерналістські
 - б) соціально-психологічні
 - в) адміністративно-правові
 - г) організаційно-економічні
 - д) страхові
6. Сукупність взаємодіючих адміністративно-правових, організаційно-економічних та соціально-психологічних інструментів і заходів для мінімізації соціальних ризиків та забезпечення соціальної безпеки – це
- а) соціальна безпека
 - б) соціальна політика
 - в) соціум
 - г) соціальне страхування
 - д) соціальний захист
7. Яка з функцій соціального захисту спрямована на попередження соціальних ризиків на основі участі громадян у соціальному страхуванні:
- а) лікувальна
 - б) попереджувальна
 - в) організаційна
 - г) економічна
 - д) виховна.
8. Які інструменти соціального захисту спрямовані на виплату соціальних допомог, фінансування соціальної інфраструктури:
- а) організаційно-економічні
 - б) адміністративно-правові
 - в) виховні
 - г) соціально-психологічні
 - д) страхові
9. Система інституцій (установ), діяльність яких спрямована на надання соціальних

послуг та соціальне обслуговування населення – це:

- а) соціальне забезпечення
- б) соціальне страхування
- в) соціальна інфраструктура
- г) соціальна допомога
- д) соціальна відповідальність

10. Суб'єктами соціального захисту є:

- а) політичні партії
- б) органи державної влади
- в) держава
- г) громадські організації
- д) усі відповіді правильні

11. Система соціального захисту виконує такі функції:

- а) лобістська, запобіжна, виховна
- б) лікувальна, виховна
- в) запобіжна, лікувальна, лобістська
- г) запобіжна та лікувальна
- д) виховна, економічна

12. Яка з функцій соціального захисту реалізується за посередництвом не страхових соціальних допомог:

- а) виховна
- б) лікувальна
- в) організаційна
- г) попереджувальна
- д) економічна

13. Соціальні допомоги, призначення і виплата яких здійснюється за принципом права (за фактом народження дитини, набуття певного статусу тощо), не залежно від майнового стану її одержувачів, є:

- а) універсальними
- б) адресними
- в) субсидійними
- г) дотаційними
- д) комбінованими

14. Соціальні допомоги, призначення і виплата яких здійснюється на основі моніторингу доходів та майнового становища претендентів для визначення необхідності виплати для них допомог, є:

- а) субсидійними
- б) дотаційними
- в) адресними
- г) універсальними
- д) комбінованими

Практичні завдання:

1. Проведіть дослідження скільки громадських організацій зареєстровано в Україні в цілому (з них в т.ч. політичних партій та профспілкових об'єднань). Обґрунтуйте власну позицію стосовно їх значимості та дієвості у формуванні та реалізації соціальної політики в Україні.

2. Проаналізуйте обсяги фінансування бюджетних видатків соціального призначення за останні 5 років. Які закономірності ви виявили?

3. Проаналізуйте структуру видатків домогосподарств України за останні 5 років. Яка частка видатків припадає на освіту, охорону здоров'я та відпочинок? Про що свідчать виявлені тенденції та закономірності?
4. Проведіть дослідження значимості благодійництва у фінансуванні соціальних програм в Україні. Порівняйте значимість благодійництва у системі соціального захисту населення в Україні та іноземних держава на основі світового індексу благодійності.

Тема 2. Нормативно-правове та фінансове забезпечення соціального захисту населення

Перелік та сутність основних прав людини. Значимість соціальних прав громадян. Загальна декларація прав людини. Конституція та основні нормативно-правові акти у сфері соціального захисту населення в Україні. Соціальні стандарти та гарантії в Україні у системі соціального захисту. Прожитковий мінімум та порядок його встановлення на основі споживчого кошика та нормативів споживання, забезпечення та доходу. Мінімальна заробітна плата: сутність та особливості визначення в Україні. Джерела фінансування соціального захисту населення в Україні. Загальнообов'язкове державне соціальне страхування в Україні та відповідні Фонди соціального страхування як важливе джерело соціальних виплат в умовах настання соціальних ризиків. Порядок та особливості сплати єдиного соціального внеску в Україні. Сутність та форми благодійництва.

Тести для самоперевірки:

1. Для найманих працівників ставка утримань (відрахувань) єдиного соціального внеску в Україні складає:
 - а) 34,7%
 - б) 18,3%
 - в) 15%
 - г) 0% (не передбачена сплата)
 - д) 1,5%
2. Максимальна величина бази нарахування єдиного соціального внеску в Україні становить суму кратну розмірам:
 - а) 10 мінімальних заробітних плат
 - б) 13 мінімальних заробітних плат
 - в) 15 мінімальних заробітних плат
 - г) 25 прожиткових мінімумів для працездатних осіб
 - д) 10 прожиткових мінімумів для працездатних осіб
3. Який із нижче перерахованих видів соціального страхування НЕ є загальнообов'язковим в Україні:
 - а) життя
 - б) на випадок безробіття
 - в) страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності
 - г) пенсійне

- д) з тимчасової втрати працездатності
4. Для роботодавців ставка нарахувань єдиного соціального внеску в Україні складає:
- а) 18% від ФОП
 - б) 15% ФОП
 - в) 25% ФОП
 - г) 22 % ФОП
 - д) 1,5 % ФОП
5. До джерел фінансування соціального захисту в Україні належить:
- а) Фонди соціального страхування
 - б) державний бюджет
 - в) бюджети домогосподарств
 - г) благодійні фонди
6. Вартісна величина достатнього для забезпечення нормального функціонування організму людини, збереження його здоров'я набору продуктів харчування, а також мінімального набору непродовольчих товарів та мінімального набору послуг, необхідних для задоволення основних соціальних і культурних потреб особистості – це:
- а) мінімальна корзина
 - б) прожитковий мінімум
 - в) фізіологічно необхідний мінімум
 - г) мінімальний пакет
 - д) неоподатковуваний мінімум
7. Для якої соціально-демографічної групи не встановлюється прожитковий мінімум в Україні:
- а) діти віком від 6 до 18 років
 - б) діти віком до 6 років
 - в) осіб у економічно активному віці (15-70 років)
 - г) осіб, які втратили працездатність
 - д) осіб у працездатному віці (18-60 років)
8. Встановлені законодавчими актами мінімальні розміри оплати праці, пенсійного забезпечення, соціальних допомог та інших соціальних виплат – це:
- а) нормативи доходу
 - б) державні соціальні стандарти
 - в) державні соціальні гарантії
 - г) нормативи забезпечення
 - д) соціальні норми
9. Розміри споживання продуктів харчування в натуральному вираженні (наприклад, ваговий обсяг фруктів, овочів які припадає на одну особу на місяць/рік) – це норматив:
- а) харчування
 - б) забезпечення
 - в) споживання
 - г) виживання
 - д) доходу
10. Розмір особистого доходу громадянина або сім'ї, який гарантує їм достатній рівень задоволення потреб, що розраховується на основі нормативів споживання та забезпечення – це:
- а) норматив доходу
 - б) мінімальна заробітна плата

- в) прожитковий мінімум
 - г) мінімальний споживчий кошик
 - д) норматив забезпечення
11. Мінімальна заробітна плата належить до:
- а) державних соціальних нормативів
 - б) державних соціальних стандартів
 - в) державних соціальних норм
 - г) державних соціальних гарантій
 - д) державного соціального забезпечення
12. Який норматив формується на основі визначення вартісної величини набору нормативів споживання та забезпечення:
- а) норматив доходу
 - б) норматив соціального мінімуму
 - в) норматив соціального життя
 - г) норматив благополуччя
 - д) норматив виживання
13. Яке з тверджень є правильним:
- а) на базі соціальних норм, нормативів, гарантій встановлюється прожитковий мінімум
 - б) на базі державних соціальних гарантій встановлюються соціальні норми та нормативи
 - в) на базі соціальних норм та нормативів встановлюються соціальні гарантії, а потім - прожитковий мінімум
 - г) на базі соціальних норм встановлюються державні соціальні нормативи
 - д) на базі соціальних норм та нормативів встановлюється прожитковий мінімум, а потім – соціальні гарантії
14. Відповідно до ст. 4 «Основ законодавства України про загальнообов'язкове державне соціальне страхування» в Україні запроваджено такі види загальнообов'язкового державного соціального страхування:
- а) страхування на випадок безробіття
 - б) пенсійне страхування
 - в) страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності
 - г) страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та витратами, зумовленими народженням та похованням
 - д) усі відповіді правильні

Практичні завдання:

1. Сформуйте масив даних та проаналізуйте динаміку мінімальної заробітної плати та прожиткового мінімуму для працездатних осіб в Україні протягом останніх десяти років. Розрахуйте співвідношення між ними. Про що свідчать проведені розрахунки?
2. Проаналізуйте динаміку мінімальної пенсії за віком та прожиткового мінімуму для непрацездатних осіб в Україні протягом останніх десяти років. Як вони співвідносяться та про що це свідчить?
3. Знайдіть інформацію на сайті Міністерства соціальної політики (<https://www.msp.gov.ua/>) про результати моніторингу фактичного прожиткового мінімуму. Проаналізуйте як він співвідноситься з законодавчо визначеним прожитковим мінімумом? Зробіть висновки.

3. Визначити суму ЄСВ, яку повинен сплати роботодавець за поточний місяць на основі таблиці:

Роботодавець	ФОП за місяць, грн.	в тому числі:		Категорія працівників
		ППП	сума заробітної плати, грн.	
ТЗОВ «Успіх»	Σ	Буль О.	МЗП/2	неповна зайнятість
		Ковальчук Р.	МЗП*1,3	-
		Ковальчук М.	МЗП*2,5	інвалід
		Романчук Ю.	МЗП+100	
УТОГ «Інва-фарт»	Σ	Корольчук С.	МЗП+50	інвалід
		Ромашко В.	МЗП-350	неповна зайнятість
		Козак В.	МЗП*1,1	інвалід
		Мазур С.	МЗП+350	інвалід
		Мірошниченко Б.	МЗП*1,8	

4. На основі даних нижче наведеної таблиці про виплати працівникам у поточному місяці визначте суму нарахувань ЄСВ, які повинен сплати роботодавець відповідно до Постанови КМУ «Про затвердження переліку видів виплат, що здійснюються за рахунок коштів роботодавців, на які не нараховується єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» №1171 від 22.12.2010 р. (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1170-2010-%D0%BF#Text>). Зробіть висновки щодо того з яких виплат має сплачуватися ЄСВ, а з яких ні та з якої загальної суми буде сплачуватися ЄСВ за місяць.

Види виплат працівникам, грн.	Сума відповідних виплат для працівників		
	Юхименко П.	Яровий В.	Яковенко М.
Винагороди за виконану роботу відповідно до норм праці за тарифними ставками (окладами)	2800	5200	95000
Оплата праці за час перебування у відрядженні	75	-	150
Надбавки та доплати до тарифних ставок у розмірах, передбачених чинним законодавством	-	150	8500
Компенсація за невикористану щорічну відпустку	1500	-	4200
Суми виплат, пов'язаних з індексацією заробітної плати	130	120	-
Витрати на відрядження: добові, вартість проїзду, проживання (в межах встановлених норм)	380	-	1200
Компенсації працівникам за використання для потреб виробництва власного інструменту	300	200	-
Одноразова виплати до ювілейної дати	1200	-	-
Одноразова допомога у зв'язку із сімейними обставинами	-	-	1000
Допомога по вагітності та пологах	-	-	2500
Допомога по тимчасовій непрацездатності	-	60	-
Вихідна допомога при звільненні	1800	-	-
Всього	8185	5730	112550

Тема 3. Законодавчі основи та інструменти соціального захисту зайнятих в трудовій сфері

Сутність та основні складові механізму соціального захисту зайнятого населення (у розрізі адміністративно-правових, організаційно-економічних та соціально-психологічних інструментів). Гарантії та норми в оплаті праці. Порядок визначення доплат до мінімальної заробітної плати. Порядок розрахунку розміру оплати праці в період щорічної відпустки («відпускних»). Сутність та порядок оплати праці і компенсації витрат в період службового відрядження. Порядок оподаткування заробітної плати

та умови надання податкової соціальної пільги. Порядок індексації та компенсації заробітної плати в Україні.

Тести для самоперевірки:

1. Які з нижче перерахованих інструментів НЕ є інструментами соціального захисту зайнятих:

- а) норми в оплаті праці
- б) гарантії в оплаті праці
- в) індексація заробітної плати
- г) допомога по безробіттю
- д) компенсація заробітної плати (у разі затримки її виплати)

2. Основною соціальною гарантією у сфері оплати праці є:

- а) прожитковий мінімум
- б) середня заробітна плата
- в) допомога по безробіттю
- г) мінімальна заробітна плата
- д) неоподатковуваний мінімум

3. Відповідно до КЗпП України оплата праці в надурочний час здійснюється:

- а) за погодинною системою – на 1,5 рази вище від тарифних ставок; за відрядною – виплачується доплата у розмірі 50 % тарифної ставки за всі відпрацьовані надурочні години
- б) у «звичайному» розмірі
- в) на 50 % вище від аналогічної роботи у денний час
- г) за погодинною системою – в подвійному розмірі годинної ставки; за відрядною – виплачується доплата у розмірі 100 % тарифної ставки за всі відпрацьовані надурочні години
- д) за погодинною системою – в подвійному розмірі годинної ставки; за відрядною – виплачується доплата у розмірі 150 % тарифної ставки за всі відпрацьовані надурочні години

4. Відповідно до КЗпП України оплата праці в нічний час здійснюється:

- а) у підвищеному розмірі, встановленому генеральною, галузевою угодами та колективним договором, але не нижче 30 % тарифної ставки за кожну годину роботи у нічний час
- б) у підвищеному розмірі, встановленому генеральною, галузевою угодами та колективним договором, але не нижче 20 % тарифної ставки за кожну годину роботи у нічний час у «звичайному» розмірі
- в) у підвищеному розмірі, встановленому генеральною, галузевою угодами та колективним договором
- г) у підвищеному розмірі, встановленому генеральною, галузевою угодами та колективним договором, але не нижче 25 % тарифної ставки за кожну годину роботи у нічний час

5. Який з нижче перерахованих інструментів спрямований на підтримання купівельної спроможності заробітної плати в умовах інфляції:

- а) мінімальна заробітна плата
- б) індексація заробітної плати
- в) дотаційна підтримка робочих місць

- г) виплата допомоги по безробіттю
 д) компенсація заробітної плати
6. Щорічна основна відпустка за відпрацьований календарний рік надається працівникам тривалістю не менше як:
- а) 24 кал. днів
 б) 20 кал. днів
 в) 36 роб. дні
 г) 24 роб. дні
 д) 30 кал. дні
7. Компенсація заробітної плати проводиться у разі затримки строків її виплати на:
- а) один місяць та більше
 б) не менше 6 місяців
 в) не менше 3 місяців
 г) 2 місяці та більше
 д) 12 місяців і більше
8. Максимальна тривалість основної та додаткової відпустки за відпрацьований календарний рік не може перевищувати:
- а) 28 роб. днів
 б) 32 роб. дні
 в) 56 кал. днів
 г) 59 кал. днів
 д) 65 кал. днів
9. До основних гарантій у сфері праці не відноситься (відповідно до законодавства України):
- а) гарантії оплати праці при підвищенні кваліфікації
 б) гарантії оплати праці при службових відрядженнях
 в) гарантії службового просування
 г) гарантії оплати праці на час виконання державних або громадських обов'язків
 д) гарантія оплати праці не менше мінімальної заробітної плати
10. Щорічна основна відпустка мінімальної тривалості надається за:
- а) відпрацьований квартал
 б) відпрацьований рік
 в) відпрацьованих 6 місяців
 г) відпрацьованих 9 місяців
 д) відпрацьований робочий час (без визначення чіткої тривалості)
11. Кількість днів відпустки, що підлягають компенсації внаслідок її невикористання / неповного використання, визначається за формулою:
- а) $K_{\text{комп}} = K_{\text{в}} \cdot \frac{(K_{\text{від}} - K_{\text{н}})}{(365 - K_{\text{нр}})}$ в) $K_{\text{комп}} = K_{\text{в}} \cdot \frac{(K_{\text{нр}} - 365)}{(K_{\text{н}} - K_{\text{від}})}$
 б) $K_{\text{комп}} = K_{\text{в}} \cdot \frac{(365 - K_{\text{нр}})}{(K_{\text{від}} - K_{\text{н}})}$ г) $K_{\text{комп}} = K_{\text{в}} - K_{\text{в}} \cdot \frac{(K_{\text{нр}} - 365)}{(K_{\text{н}} - K_{\text{від}})}$
 д) визначається працівниками відділу кадрів (праці та заробітної плати) експертним шляхом

де $K_{\text{від}}$ - кількість фактично відпрацьованих календарних днів поточного робочого року; $K_{\text{комп}}$ - кількість днів відпустки, що підлягає компенсації; $K_{\text{в}}$ - кількість днів відпустки, що належить працівникові (за умови відпрацювання повного року); $K_{\text{н}}$ - кількість святкових і неробочих днів, що припадають на відпрацьований період; $K_{\text{нр}}$ - кількість святкових і неробочих днів, що припадають на робочий рік.

12. Тривалість днів відпустки, що є надміру сплаченими, визначається за формулою:

а)
$$K_{nc} = K_a \cdot \frac{(K_{від} - K_n)}{(365 - K_{np})}$$

в)
$$K_{nc} = K_a - K_a \cdot \frac{(K_{від} - K_n)}{(365 - K_{np})}$$

б)
$$K_{nc} = K_a - K_a \cdot \frac{(365 - K_{np})}{(K_{від} - K_n)}$$

г)
$$K_{nc} = K_a \cdot \frac{(K_{np} - 365)}{(K_n - K_{від})}$$

д) визначається працівниками відділу кадрів (праці та заробітної плати) експертним шляхом, де

K_{nc} - кількість днів відпустки, що є надміру сплаченими; K_a - кількість днів відпустки, що належить працівникові (за умови відпрацювання повного року); $K_{від}$ - кількість фактично відпрацьованих календарних днів поточного робочого року; K_n - кількість святкових і неробочих днів, що припадають на відпрацьований період; K_{np} - кількість святкових і неробочих днів, що припадають на робочий рік.

13. Для працівників, які відпрацювали на підприємстві більше року, розрахунковий період для визначення розміру оплати праці в період щорічної відпустки («відпускних») складає останніх повних:

- а) 12 місяці
- б) 6 місяців
- в) 3 місяці
- г) 24 місяці
- д) 1 місяць

14. Для працівників, які відпрацювали на підприємстві менше року, розрахунковий період для визначення розміру оплати праці в період щорічної відпустки («відпускних») складає:

- а) кількість робочих днів - з першого числа місяця, в якому працівника було прийнято на роботу, по перше число місяця, в якому надається відпустка
- б) 6 місяців
- в) кількість календарних днів – з першого числа місяця, в якому працівника було прийнято на роботу, по перше число місяця, в якому надається відпустка
- г) загальну кількість відпрацьованих днів
- д) 1 місяць

15. Відповідно до законодавства України службовим відрядженням визнається:

- а) відсутність працівника на робочому місця для виконання професійних обов'язків
- б) будь-яка поїздка працівника за межі населеного пункту проживання
- в) поїздка працівника закордон у службових цілях
- г) поїздка працівника за розпорядженням керівника для виконання службового доручення поза місцем роботи за наявності підтверджуючих документів
- д) поїздка працівника у службових цілях, якщо в цьому є виробнича необхідність

16. Максимальний строк службового відрядження у межах України складає:

- а) 30 робочих днів
- б) 60 робочих днів
- в) 30 календарних днів
- г) 60 календарних днів
- д) 90 календарних днів

17. Строк службового відрядження за кордон не може перевищувати:

- а) 60 календарних днів
- б) 30 робочих днів

- в) 30 календарних днів
 - г) 90 календарних днів
 - д) 60 робочих днів
18. Які з нижче перерахованих витрат в період службового відрядження відшкодовуються без документального підтвердження:
- а) витрати на проїзд
 - б) добові витрати
 - в) витрати на проживання
 - г) витрати на побутові послуги в готелі
 - д) усі відповіді правильні
19. Відрядженому працівникові не відшкодовуються витрати на проїзд в період службового відрядження, якщо він скористався таким видом транспорту:
- а) таксі
 - б) автобус
 - в) поїзд (вагон загального користування)
 - г) літак (економ-клас)
 - д) маршрутка
20. Максимальний розмір добових, які можна віднести до витрат без сплати ПДФО, складає:
- а) 0,5 та 0,75 від мінімальної заробітної відповідно для службового відрядження по Україні та за кордон
 - б) 0,2 та 0,75 від мінімальної заробітної відповідно для службового відрядження по Україні та за кордон
 - в) 0,5 та 0,8 від мінімальної заробітної відповідно для службового відрядження по Україні та за кордон
 - г) 0,25 та 0,75 від мінімальної заробітної відповідно для службового відрядження по Україні та за кордон
 - д) 0,5 від мінімальної заробітної для службових відряджень по Україні та за кордон
21. Заробітна плата працівників підлягає індексації у межах:
- а) 50% від мінімальної заробітної плати
 - б) мінімальної заробітної плати
 - в) прожиткового мінімуму для працездатних громадян
 - г) межі малозабезпеченості
 - д) неоподаткованого мінімуму
22. Сума індексації грошових доходів громадян визначається як результат:
- а) множення грошового доходу, що підлягає індексації, на індекс зростання середньої заробітної плати в державі за попередній квартал
 - б) множення грошового доходу, що підлягає індексації, на величину приросту індексу споживчих цін
 - в) множення грошового доходу, що підлягає індексації, на індекс зростання середньої заробітної плати в державі
 - г) ділення грошового доходу, що підлягає індексації, на величину приросту індексу споживчих цін
 - д) ділення приросту індексу споживчих цін на грошовий дохід, що підлягає індексації
23. В Україні поріг для індексації заробітної плати складає:
- а) 100 %
 - б) 105 %

- в) 101 %
- г) 103 %
- д) 110%

24. Розрахунковий період для визначення розміру заробітної плати в період службового відрядження в Україні складає:

- а) 2 повних місяці, які передують відрядженню
- б) 12 повних місяців, які передують відрядженню
- в) 6 повних місяців, які передують відрядженню
- г) 4 повних місяці, які передують відрядженню
- д) 1 повний місяць, що передує відрядженню

Практичні завдання:

1. Працівник перебував у відпустці з 3 по 27 лютого поточного року. При цьому йому було нараховано (0,5*МЗП) грн. відпускних за лютий. Розрахуйте загальний розмір заробітної плати працівника за лютий поточного року, якщо в цьому місяці він відпрацював 16 годин (зі 159 год), місячний оклад працівника — (0,75*МЗП) грн. Обґрунтуйте доцільність здійснення доплати до МЗП, розрахуйте суму ЄСВ, яку повинен сплатити роботодавець.

2. Працівник перебував на лікарняному з 23 по 31 січня поточного року. Розрахуйте заробітну плату працівника за цей місяць, якщо він відпрацював в січні 108 годин (зі 159 р.год), а його місячний оклад складає (МЗП-1200) грн. Премія працівника у січні за виробничі результати складає 400 грн. Допомога з тимчасової втрати працездатності нарахована в розмірі (МЗП/5) грн. Обґрунтуйте доцільність здійснення доплати до МЗП, розрахуйте загальну суму заробітної плати та ЄСВ.

3. Працівник був прийнятий на роботу (N-2)¹ року. За відпрацьований перший рік роботи він отримав відпустку відповідної тривалості (34 дні) та відпускні. Розрахуйте розмір грошової компенсації за невикористану щорічну відпустку, якщо 25.10. поточного року він був звільнений у зв'язку із скороченням штатів.

Дані щодо його розміру заробітної плати відображені в таблиці:

<i>Період (порядковий номер місяця/ рік)</i>	<i>Нарахована заробітна плата (за відпрацьований час)</i>
10/ N	МЗП-800
09/ N	
08/ N	
07/ N	
06/ N	
05/ N	МЗП*1,45
04/ N	
03/ N	
02/ N	
01/ N	
12/ N-1	
11/ N-1	МЗП*1,3
10/ N-1	

¹N – поточний рік.

4. Розрахувати суму компенсації витрат при службових відрядженнях для працівника підприємства Костюка А.М., а також розмір його заробітної плати на період відрядження, якщо:

- термін відрядження у м. Чернігів припадало з 01.08. по 18.08. поточного року;
- вартість проїзду в одну сторону становить (0,25*МЗП) грн.;
- вартість добового проживання без врахування витрат на харчування у м. Чернігів становить (МЗП/5) грн. (кількість діб проживання складає 15);

- розмір нарахованої заробітної плати Костюк А.М. за липень та червень поточного року відповідно склав $(1,5 * \text{МЗП})$ та $(1,45 * \text{МЗП})$ грн.;
- підприємство працює за п'ятиденним робочим тижнем;
- посадовий оклад працівника у серпні поточного року складає $(1,38 * \text{МЗП})$ грн.

5. Працівник працює на умовах неповного робочого часу. За відпрацьований час у травні поточного року йому нараховано $(0,9 * \text{МЗП})$ грн. заробітної плати. Оподаткуйте заробітну плату за відповідний місяць, якщо працівник має двох дітей до 18 років (при цьому інший з батьків податковою соціальною пільгою не користується).

6. Підвищення посадового окладу працівника відбулось у березні поточного року (базовий місяць, попередня індексація була втрачена) і до липня поточного року заробітна плата не збільшувалася. Проіндексуйте заробітну плату працівника з березня по липень поточного року, якщо посадовий оклад працівника протягом відповідного періоду складав $(2,4 * \text{МЗП})$ грн./місяць.

7. У січні поточного року (N) підприємство виплачує працівникові зарплату, нараховану за жовтень (N-2) року. Сума заборгованості після утримання ПДФО та ВЗ (так звана «чиста» заробітна плата) складає $(\text{МЗП} * 1,9)$ грн.

Модуль 2

Соціальний захист населення в умовах соціальних ризиків в системі загальнообов'язкового державного соціального страхування.

Соціальний захист вразливих верств населення

Тема 4. Соціальний захист населення в умовах тимчасової втрати працездатності, вагітності та пологах

Загальні засади реалізації соціального страхування з тимчасової втрати працездатності (ССЗТВП) відповідно до Закону України «Про соціальне страхування» № 1105-XIV від 23.09.1999 р. (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1105-14#Text>). Види допомоги з тимчасової втрати працездатності («лікарняні»), порядок їх призначення та виплати. Допомога та відпустка у зв'язку з вагітністю та пологами. Допомога на поховання (крім поховання пенсіонерів, безробітних та осіб, які померли внаслідок нещасного випадку на виробництві). Соціальні послуги за ССЗТВП. Порядок розрахунку середньої заробітної плати для визначення розміру відповідних соціальних страхових виплат відповідно до Постанови КМУ «Про обчислення середньої заробітної плати (доходу, грошового забезпечення) для розрахунку виплат за загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням» №1266 від 26.09.2001 р. (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1266-2001-%D0%BF#Text>).

Тести для самоперевірки:

1. До страхових випадків, за якими передбачені матеріальні виплати за ССЗТВП, не належить:

- а) захворювання дитини, що потребує стороннього догляду

- б) карантин, накладений органами санітарно-епідеміологічної служби
 - в) захворювання, що призвело до тимчасової втрати працездатності
 - г) травма, пов'язана із нещасним випадком на виробництві
2. До видів матеріальних виплат за соціальним страхуванням у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності не належать:
- а) допомога на поховання осіб непрацездатного віку
 - б) допомога у зв'язку з вагітністю та пологами
 - в) допомога по тимчасовій непрацездатності по догляду за хворою дитиною віком до 14 років
 - г) допомога по тимчасовій непрацездатності викликаній карантинном
 - д) допомога на поховання особи працездатного віку
3. Розмір допомоги по тимчасовій втраті працездатності залежить від:
- а) середньоденної заробітної плати, страхового стажу, строку хвороби
 - б) середньомісячної заробітної плати, трудового стажу, ступеня важкості захворювання (відповідно до медичного висновку)
 - в) середньоденної заробітної плати, графіку роботи підприємства, страхового стажу, вартості витрат на лікування
 - г) середньомісячної заробітної плати, строку хвороби, ступеня важкості захворювання (відповідно до медичного висновку)
 - д) середньоденної заробітної плати та ступеня важкості захворювання
4. Розрахунковий період для визначення середньоденної заробітної плати за ССзТВП для найманих працівників становить:
- а) кількість робочих днів за останні 12 календарних місяців (з 1 до 1-го числа), що передують місяцю, в якому настав страховий випадок
 - б) кількість календарних днів за останні 6 календарних місяців (з 1 до 1-го числа), що передують місяцю, в якому настав страховий випадок
 - в) кількість робочих днів за останні 6 календарних місяців (з 1 до 1-го числа), що передують місяцю, в якому настав страховий випадок
 - г) кількість календарних днів за останні 12 календарних місяців (з 1 до 1-го числа), що передують місяцю, в якому настав страховий випадок
 - д) кількість робочих днів за останні 3 календарні місяці (з 1 до 1-го числа), що передують місяцю, в якому настав страховий випадок
5. Для якої із нижче зазначених категорій осіб розмір допомоги по тимчасовій непрацездатності не залежить від страхового стажу та складає 100% середньої заробітної плати:
- а) жінки, що мають дітей до 14 років
 - б) особи, які працюють неповний робочий день
 - в) особи передпенсійного віку
 - г) особи, що віднесені до 1-4 категорій осіб, що постраждали на ЧАЕС
 - д) неповнолітні працівники
6. За рахунок коштів роботодавця допомога по тимчасовій непрацездатності оплачується перші:
- а) 10 днів
 - б) 3 дні
 - в) 2 днів
 - г) 5 днів
 - д) 7 днів

7. Максимальний строк виплати допомоги по тимчасовій непрацездатності по догляду за хворою дитиною віком до 14 років становить:

- а) не більше 15 днів
- б) не більше 14 днів
- в) не більше 10 днів
- г) не більше 5 днів
- д) не більше 3 днів

8. Максимальний строк виплати допомоги по тимчасовій непрацездатності по догляду за хворим членом сім'ї становить:

- а) не більше 2 кал. дні (у виняткових випадках, з урахуванням тяжкості хвороби та побутових обставин - не більше 10 кал. дні)
- б) не більше 3 кал. дні (у виняткових випадках, з урахуванням тяжкості хвороби та побутових обставин - не більше 7 кал. дні)
- в) не більше 7 кал. дні (у виняткових випадках, з урахуванням тяжкості хвороби та побутових обставин - не більше 10 кал. дні)
- г) не більше 5 кал. дні (у виняткових випадках, з урахуванням тяжкості хвороби та побутових обставин - не більше 7 кал. дні)
- д) не більше 10 кал. дні (у виняткових випадках, з урахуванням тяжкості хвороби та побутових обставин - не більше 15 кал. днів)

9. Тривалість виплати допомоги по вагітності та пологах на загальних підставах становить:

- а) 56 кал. днів до пологів і 70 кал. днів після пологів
- б) 70 кал. днів до пологів і 70 кал. днів після пологів
- в) 70 кал. днів до пологів і 56 кал. днів після пологів
- г) 70 кал. днів до пологів і 56 кал. днів після пологів
- д) 90 кал. днів до пологів і 90 кал. днів після пологів

10. Розмір допомоги по вагітності та пологах нараховується:

- а) у розмірі допомоги по тимчасовій непрацездатності з урахуванням страхового стажу
- б) у розмірі допомоги по тимчасовій непрацездатності, але не менше прожиткового мінімуму
- в) у розмірі 100% середньої заробітної плати (доходу) не залежно від страхового стажу, але не менше мінімальної заробітної плати в розрахунку на місяць
- г) у розмірі 80% середньої заробітної плати (доходу) не залежно від страхового стажу
- д) у розмірі 70% середньої заробітної плати (доходу) не залежно від страхового стажу

11. Розмір допомоги на поховання у разі смерті працівника працездатного віку, а також членів сім'ї, які перебували на його утриманні, становить:

- а) 150 % від прожиткового мінімуму для працездатних осіб
- б) не нижче мінімальної заробітної плати
- в) 150 % від мінімальної заробітної плати
- г) визначається правлінням Фонду, але не нижче прожиткового мінімуму для працездатних осіб
- д) розмір мінімальної заробітної плати

12. Коефіцієнт страхового стажу за соціальним страхуванням з тимчасової втрати працездатності для працівника, страховий стаж якого складає 10 років, становить:

- а) 80%
- б) 60%
- в) 100%
- г) 50%
- д) 70%

13. Оплата днів тимчасової непрацездатності найманим працівникам провадиться за....:

- а) вихідні дні
- б) робочі дні (відповідно до графіку роботи підприємства)
- в) календарні дні
- г) святкові та неробочі дні
- д) дні визначені на розсуд керівника

Практичні завдання:

1. Працівник подав лікарняний лист за період з 10 по 22 вересня поточного року (N). Загальний страховий стаж працівника складає 5,5 роки (в тому числі протягом останніх 12 місяців – 12 місяців). Дані про заробітну плату працівника за останні 12 місяців, що передували місяцю настання страхового випадку представлені в таблиці:

Місяць/рік	Сума заробітної плати, грн.	Кількість календарних днів	
		загалом	з них не відпрацьовано з поважних причин
08/ N	1,35*МЗП	31	
07/ N	1,35*МЗП	31	
06/ N	1,3*МЗП	30	8 - відпустка без збереження заробітної плати
05/ N	1,25*МЗП	31	6 - тимчасова непрацездатність
04/ N	1,25*МЗП	30	
03/ N	1,25*МЗП	31	
02/ N	1,25*МЗП	28	
01/ N	1,25*МЗП	31	
12/ N-1	1,2*МЗП	31	10- відпустка без збереження заробітної плати
11/ N-1	1,2*МЗП	30	
10/ N-1	1,2*МЗП	31	
09/ N-1	1,2*МЗП	30	

2. Працівник подав лікарняний лист у зв'язку із хворобою дитини за період з 07 по 18 жовтня поточного року (N). Загальний страховий стаж працівника складає 5 років і 6 місяців (в тому числі протягом останніх 12 місяців – 3 місяці). Дані про заробітну плату працівника за останні 3 місяці, що передували місяцю настання страхового випадку представлені в таблиці:

Місяць/рік	Сума заробітної плати, грн.	Кількість календарних днів	
		загалом	з них не відпрацьовано з поважних причин
09/ N	1,35*МЗП	30	
08/ N	1,3*МЗП	31	
07/ N	1,325*МЗП	31	3 – відпустка без збереження заробітної плати

3. Жінка працює на підприємстві з 01 жовтня (N-2) року. З 3 липня N (поточного року) їй відкрили лікарняний лист по вагітності та пологах. Загальний страховий стаж жінки складає 5 років і 3 місяці. Дані про заробітну плату працівника за останні 12 місяців, що передували місяцю настання страхового випадку представлені в таблиці. На яку суму допомоги може розраховувати вагітна жінка?

Період	Сума заробітної плати, грн.	Кількість календарних днів	
		загалом	з них не відпрацьовано з поважних причин
06/ N	1,55*МЗП	30	
05/ N	1,55*МЗП	31	
04/ N	1,55*МЗП	30	

03/ N	1,55*МЗП	31	
02/ N	1,5*МЗП	28	4 - відпустка без збереження заробітної плати
01/ N	1,5*МЗП	31	
12/ N-1	1,5*МЗП	31	
11/ N-1	1,5*МЗП	30	
10/ N-1	1,5*МЗП	31	
09/ N-1	1,4*МЗП	30	8 - тимчасова непрацездатність
08/ N-1	1,4*МЗП	31	
07/ N-1	1,4*МЗП	31	

4. Жінка працює на підприємстві з 01 жовтня (N-1) року (перше місце праці). З 3 лютого N року їй відкрили лікарняний лист по вагітності та пологах. Дані про заробітну плату працівника з жовтня (N-1) року по січень N року представлені в таблиці. На яку суму допомоги може розраховувати вагітна жінка?

Місяць/рік	Сума заробітної плати, грн.	Кількість календарних днів	
		загалом	з них не відпрацьовано з поважних причин
10/ N	МЗП*1,2	31	
11/ N	МЗП*1,25	30	
12/ N	МЗП*1,25	31	
01/ N	МЗП*1,5	31	2 дні – відпустка без збереження заробітної плати

Тема 5. Соціальний захист населення від нещасних випадків на виробництві та професійного захворювання, що спричинили втрату працездатності

Загальні засади реалізації соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійного захворювання, що спричинили втрату працездатності (ССНВ) відповідно до розділу V Закону України «Про соціальне страхування» № 1105-XIV від 23.09.1999 р. (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1105-14#Text>). Соціальні виплати за ССНВ. Порядок, умови призначення та виплати допомоги з тимчасової втрати працездатності, часткової чи повної втрати працездатності, стійкої втрати працездатності, у разі смерті потерпілого в результаті нещасного випадку на виробництві або професійного захворювання. Розрахунок середньої заробітна для призначення виплат за відповідним соціальним страхуванням відповідно до Постанови КМУ «Про обчислення середньої заробітної плати (доходу, грошового забезпечення) для розрахунку виплат за загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням» №1266 від 26.09.2001 р. (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1266-2001-%D0%BF#Text>).

Тести для самоперевірки:

1. До страхових випадків у системі соціального страхування від нещасних випадків на виробництві не належить:
 - а) втрата працездатності внаслідок нещасного випадку на виробництві
 - б) професійне захворювання
 - в) втрата працездатності внаслідок нещасного випадку на виробництві, що трапився внаслідок порушення правил техніки безпеки та охорони праці
 - г) смерть найманого працівника не залежно від причин, що її спричинили
 - д) смерть працівника внаслідок нещасного випадку на виробництві
2. Допомога у зв'язку з тимчасовою непрацездатністю внаслідок нещасного

випадку на виробництві, виплачується за кожен календарний день тимчасової втрати працездатності у розмірі:

- а) 200 % середньоденної заробітної плати (доходу)
- б) 100% середньомісячної заробітної плати (доходу)
- в) 100% середньоденної заробітної плати (доходу)
- г) не менше 50% середньоденної заробітної плати (доходу)
- д) у відсотках від середньоденної заробітної плати (доходу) залежно від страхового стажу потерпілого

3. У разі стійкої втрати професійної працездатності внаслідок нещасного випадку на виробництві Фонд соціального страхування проводить:

- а) одноразову страхову виплату потерпілому, сума якої рівна чотирьохкратному розміру граничної суми заробітної плати (доходу), з якої справляються страхові внески
- б) щомісячні виплати потерпілому, сума яких визначається із розрахунку середньоденного заробітку потерпілого за кожний день втрати працездатності
- в) щомісячні виплати потерпілому, сума яких визначається із розрахунку середньомісячного заробітку потерпілого за кожний відсоток втрати потерпілим професійної працездатності
- г) одноразову страхову виплату потерпілому, сума якої визначається із розрахунку середньомісячного заробітку потерпілого за кожний відсоток втрати потерпілим професійної працездатності
- д) одноразову страхову виплату, сума якої визначається відповідно до ступеня втрати професійної працездатності, виходячи із 17 розмірів прожиткового мінімуму для працездатних осіб

4. У разі смерті потерпілого внаслідок нещасного випадку або професійного захворювання Фонд соціального страхування виплачує на сім'ю потерпілого:

- а) одноразову страхову виплату, сума якої рівна чотирьохкратному розміру граничної суми заробітної плати (доходу), з якої справляються страхові внески
- б) одноразову страхову виплату, сума якої складає 17 розмірів прожиткового мінімуму для працездатних осіб
- в) одноразову страхову виплату, сума якої повинна бути не меншою за розмір п'ятирічної заробітної плати потерпілого
- г) одноразову страхову виплату, сума якої рівна 100 прожитковим мінімумам для працездатних осіб
- д) одноразову страхову виплату, сума якої рівна п'ятирічному заробітку потерпілого

5. Якщо комісією з розслідування нещасного випадку на виробництві встановлено, що ушкодження здоров'я потерпілого настало внаслідок порушення ним нормативних актів про охорону праці, то відповідні матеріальні виплати за соціальним страхуванням від нещасних випадків на виробництві:

- а) зменшується на підставі висновку МСЕК, але не більше як на 50%
- б) не проводяться
- в) зменшуються на 40%
- г) проводяться в загальному порядку
- д) зменшується на підставі висновку МСЕК, але не більше як на 40%

6. У разі смерті працівника внаслідок нещасного випадку на виробництві та за умови наявності осіб, які перебували на його утриманні, розмір відповідної допомоги:

- а) збільшується на однорічний зарібок потерпілого в розрахунку на кожну особу, що перебувала на його утриманні
- б) збільшується на суму в 20 прожиткових мінімумів для працездатних осіб в розрахунку на кожну особу, що перебувала на його утриманні
- в) збільшується на 50%
- г) збільшується на середньомісячну заробітну плату потерпілого в розрахунку на кожну особу, що перебувала на його утриманні
- д) збільшується на суму в 20 мінімальних заробітних плат в розрахунку на кожну особу, що перебувала на його утриманні

7. Відповідно до висновку МСЕК працівник в результаті нещасного випадку на виробництві частково втратив працездатність та був переведений на легшу нижче оплачувану роботу. У такому разі розмір виплат за відповідним видом страхування складатиме:

- а) 100 % середньоденної заробітної плати за кожен день роботи на нижче оплачуваній роботі
- б) різницю між середньомісячною заробітною платою до ушкодження здоров'я та фактичним зарібком на нижче оплачуваній роботі
- в) 100% середньомісячного заробітку до ушкодження здоров'я
- г) середньомісячний зарібок потерпілого до ушкодження здоров'я за кожен відсоток втрати працездатності
- д) середньоденний зарібок потерпілого до ушкодження здоров'я за кожен відсоток втрати працездатності

8. Середня заробітна плата (дохід) для призначення виплат за соціальним страхуванням від нещасних випадків на виробництві підлягає корегуванню, якщо на дату встановлення МСЕК ступеня втрати професійної працездатності для потерпілої особи з дня настання страхового випадку минуло

- а) більше 2 років
- б) більше 5 років
- в) більше 3 місяців
- г) більше 6 місяців
- д) більше року

9. Якщо в результаті нещасного випадку на виробництві працівник частково втратив працездатність та не може продовжувати трудову діяльність за звичайним місцем праці, а роботодавець не забезпечує його легшою роботою, то у такому разі розмір щомісячних виплат за ССНВ складатиме:

- а) різницю між середньомісячною заробітною платою до ушкодження здоров'я та мінімальною заробітною платою
- а) середньомісячний зарібок потерпілого до ушкодження здоров'я за кожен відсоток втрати працездатності
- б) 100 % середньомісячного заробітку до ушкодження здоров'я
- в) суму, що встановлюється відповідно до ступеня втрати професійної працездатності та середньомісячного заробітку, що потерпілий мав до ушкодження здоров'я (дорівнює заробітній платі, яку потерпілий мав до ушкодження здоров'я, лише у випадку 100% втрати професійної

працевдатності)

- г) одноразову страхову виплату, сума якої рівна чотирьохкратному розміру граничної суми заробітної плати (доходу), з якої справляються страхові внески

Практичні завдання:

1. Визначити розмір одноразової допомоги у зв'язку з нещасним випадком на виробництві, якщо:
- ⇒ нещасний випадок стався внаслідок порушення найманим працівником правил техніки безпеки та вимог охорони праці (відповідно до акту розслідування нещасного випадку на виробництві);
 - ⇒ відсоток втрати професійної працевдатності в результаті нещасного випадку на виробництві відповідно до заключення МСЕК склав 65% (відповідає частковій втраті працевдатності);
 - ⇒ працівник не може продовжувати роботу за попереднім робочим місцем, а роботодавець не надає йому інше;
 - ⇒ страховий випадок стався 25.03. поточного року (від дати настання страхового випадку до дати встановлення МСЕК міри втрати працевдатності минуло 3 місяці);
 - ⇒ розмір нарахованої заробітної плати постраждалого працівника за останні 12 місяців, що передували місяцю, в якому трапився страховий випадок, відображений в таблиці.

Рік	Місяць	Нарахована заробітна плата, грн./місяць
Поточний	лютий	МЗП*1,55
	січень	
Попередній	грудень	МЗП*1,45
	листопад	
	жовтень	
	вересень	МЗП*1,35
	серпень	
	липень	
	червень	МЗП*1,15
	травень	
	квітень	
	березень	МЗП

Обґрунтуйте вид та суму страхової виплати, якби відповідна втрата працевдатності потерпілим була б ідентифікована МСЕК як стійка.

2. Розрахуйте суму допомоги, яку повинна отримати сім'я працівника, який загинув в результаті нещасного випадку на виробництві внаслідок порушення ним правил техніки безпеки, якщо:

- ⇒ страховий стаж потерпілого склав 7 років 6 місяців;
- ⇒ його середньорічна заробітна плата становила (МЗП*25) грн.;
- ⇒ сім'я потерпілого складається з дружини (працює медсестрою), дочки (14р.), сина (22р., навчається у вузі денно) та батька-інваліда.

Тема 6. Соціальний захист пенсіонерів в Україні

Структура та рівні пенсійної системи України відповідно до Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» від

09.07.2003р. № 1058-IV. (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1058-15#Text>).

Суб'єкти добровільного та загальнообов'язкового державного соціального пенсійного страхування в Україні. Страховий стаж та особливості його обліку в пенсійній системі України. Пенсія за віком у солідарній пенсійній системі: пенсійний вік, порядок та умови призначення, обмеження, умови підвищення розміру. Пенсія по інвалідності у солідарній системі: умови, порядок та період призначення. Пенсія у зв'язку із втратою годувальника у солідарній системі: умови та період призначення, порядок розрахунку.

Тести для самоперевірки:

1. Для осіб, визнання інвалідності яких настало після досягнення пенсійного віку, необхідний страховий стаж для призначення пенсії по інвалідності складає:

- а) 25 років
- б) 30 років
- в) 15 років
- г) 20 років
- д) кількість років, які необхідні для призначення пенсії за віком

2. До страхового стажу для обчислення розміру пенсії за віком, з якого обчислюється розмір пенсії по інвалідності або у зв'язку з втратою годувальника зараховується:

- а) період навчання денно та заочно у вузі
- б) періоди втрати роботи з вимушених причин
- в) весь наявний страховий стаж
- г) період з дня встановлення інвалідності до досягнення пенсійного віку
- д) період з дня смерті годувальника до дати, коли годувальник досяг би пенсійного віку

3. Мінімальний розмір пенсії за віком гарантується пенсіонерам, у яких страховий стаж становить:

- а) 25 років (для жінок), 30 років (для чоловіків)
- б) 30 років (як для чоловіків, так і жінок)
- в) 30 років (для жінок), 35 років (для чоловіків)
- г) 20 років (для жінок), 25 років (для чоловіків)
- д) 35 років(для жінок), 40 років (для чоловіків)

4. Максимальний розмір пенсії за віком в Україні....:

- а) визначено на рівні середньої пенсії за віком у державі за попередній місяць
- б) не визначено
- в) визначено на рівні трьох мінімальних заробітних плат
- г) визначено на рівні десяти прожиткових мінімумів для непрацездатних осіб
- д) визначено на рівні десяти мінімальних заробітних плат

5. Пенсія у зв'язку з втратою годувальника призначається в розмірі:

- а) 80% пенсії за віком померлого годувальника - на одного непрацездатного члена сім'ї та 100% - на двох та більше непрацездатних членів сім'ї
- б) 50% пенсії за віком померлого годувальника - на одного непрацездатного члена сім'ї та 100% - на двох та більше непрацездатних членів сім'ї
- в) 50% пенсії за віком померлого годувальника - на одного непрацездатного

- члена сім'ї та 80% - на двох та більше непрацездатних членів сім'ї
- г) 100% пенсії за віком померлого годувальника - на одного непрацездатного члена сім'ї та 150% - на двох та більше непрацездатних членів сім'ї
- д) 60% пенсії за віком померлого годувальника - на одного непрацездатного члена сім'ї та 120% - на двох та більше непрацездатних членів сім'ї
6. Коефіцієнт страхового стажу (Кс), що застосовується для обчислення пенсії за віком, розраховується за формулою:
- а) $K_c = (C_m * V_c) / (100\% * 12)$
- б) $K_c = (C_m) / (V_c * 100\% * 12)$
- в) $K_c = (V_c) / (C_m * 100\% * 12)$
- г) $K_c = (100\% * 12) / (C_m * V_c)$
- д) $K_c = (C_m * 100\% * V_c) / 12$
- Vc - визначена величина оцінки одного року страхового стажу (у відсотках); Cm - сума місяців страхового стажу.
7. Мінімальний розмір пенсії за віком в Україні визначений на рівні:
- а) 50% прожиткового мінімуму для непрацездатних осіб
- б) мінімальної заробітної плати
- в) прожиткового мінімуму для працездатних осіб
- г) прожиткового мінімуму для непрацездатних осіб
- д) 50% прожиткового мінімуму для працездатних осіб
8. Відповідно до ЗУ «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» пенсійна система в Україні складається із:
- а) солідарної, кумулятивної та системи недержавного пенсійного забезпечення
- б) солідарної, накопичувальної та системи недержавного пенсійного забезпечення
- в) солідарної, індивідуальної та системи недержавного пенсійного забезпечення
- г) солідарної та системи недержавного пенсійного забезпечення
- д) солідарної, індивідуальної, приватної та системи недержавного пенсійного забезпечення
9. Який вид пенсії не передбачений у солідарній пенсійній системі України:
- а) пенсія за віком
- б) пенсія статусна
- в) пенсія по інвалідності
- г) пенсія у разі втрати годувальника
- д) пенсія по малозабезпеченості
10. У разі відстрочки виходу на пенсію за віком розмір пенсії...
- а) не змінюється
- б) збільшується на 0,5% - за кожен місяць страхового стажу у разі відстрочки виходу на пенсію до 60 місяців та на 0,75% - за кожен місяць страхового стажу у разі відстрочки виходу на пенсію понад 60 місяців
- в) зменшується на 0,5% - за кожен місяць страхового стажу відтермінування виходу на пенсію
- г) збільшується на 1,0% - за кожен місяць страхового стажу у разі відстрочки виходу на пенсію до 60 місяців та на 1,5% - за кожен місяць страхового стажу у разі відстрочки виходу на пенсію понад 60 місяців
- д) зменшується на 0,25% - за кожен місяць страхового стажу відтермінування виходу на пенсію
11. Пенсія по інвалідності (при наявності необхідного страхового стажу) в

залежності від групи інвалідності призначається в таких розмірах:

- а) I група – 80 %, II група - 70 %, III група - 50 % пенсії за віком
- б) I група – 90%, II група - 80%, III група - 50 % пенсії за віком
- в) I група – 100%, II група - 80%, III група - 40 % пенсії за віком
- г) I група - 100%, II група - 70%, III група - 50 % пенсії за віком
- д) I група – 90%, II група - 60%, III група - 30 % пенсії за віком

12. Пенсійний вік для призначення пенсії за віком в Україні (у разі виконання вимог по мінімальному страховому стажу) складає:

- а) 65 років для чоловіків і жінок
- б) 55 років – для жінок; 60 років – для чоловіків
- в) 60 років – для чоловіків і жінок (при наявності необхідного мінімального страхового стажу)
- г) 60 років – для жінок; 65 років – для чоловіків
- д) 65 років - для жінок; 68 років – для чоловіків

Практичні завдання:

1. Розрахувати розмір пенсії по інвалідності для жінки, інвалідність якої було встановлено у березні поточного року у разі звернення її у місцеве відділенні Пенсійного фонду України за призначенням пенсії, якщо:

- ⇒ жінку було визнано інвалідом 3-ї групи у віці 49р.;
- ⇒ її фактичний страховий стаж склав 30 років та 6 місяців;
- ⇒ її індивідуальний коефіцієнт заробітної плати склав 1,35;

Обґрунтуйте можливість і доцільність отримання пенсії за віком (замість пенсії по інвалідності).

Дані про середню заробітну плату для призначення пенсії містяться на сайті Пенсійного фонду (<https://www.pfu.gov.ua/statystyka/pokazniki-serednoyi-zarobitnoyi-plati/>).

2. Розрахувати розмір пенсії за віком для жінки, якій травні поточного року виповнилося 60 років у разі її звернення у місцеве відділенні пенсійного фонду України за призначенням пенсії, якщо:

- ⇒ страховий стаж жінки складає 26 років та 6 місяців / 30 років;
- ⇒ її індивідуальний коефіцієнт заробітної плати складає 1,49.

3. Розрахувати розмір пенсії у разі втраті годувальника, якщо:

- ⇒ годувальник (чоловік) помер у віці 47 років у поточному році;
- ⇒ загальний страховий стаж померлого годувальника складає 18 років та 6 місяців;
- ⇒ індивідуальний коефіцієнт заробітної плати складає 0,98;
- ⇒ сім'я потерпілого складається з двох дітей віком 14 та 22 роки (навчається денно у вузі) та дружини віком 42 роки (працює).

Тема 7. Соціальний захист населення з низьким рівнем життя

Соціальний захист населення з низькими доходами в житлово-комунальній сфері відповідно до Закону України «Про спрощення порядку надання населенню субсидій для відшкодування витрат на оплату житлово-комунальних послуг, придбання скрапленого газу, твердого та рідкого пічного побутового палива» №848 від 21.10.1995

(<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-95-%D0%BF#Text>). Сутність, умови та порядок призначення субсидії на оплату житлово-комунальних послуг в Україні. Розрахунок розміру субсидії. Підстави для відмови у призначенні субсидії. Допомога малозабезпеченим сім'ям в Україні: сутність, умови та термін призначення, порядок розрахунку, обмеження відповідно до Закону України «Про державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім'ям» № 1768-III від 01.06.2000р. (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1768-14#Text>). Соціальний захист населення, яке не має права на пенсію, та інвалідів відповідно до Закону України «Про державну соціальну допомогу особам, які не мають права на пенсію, та особам з інвалідністю» № 1727-IV від 18.05.2004 р. (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1727-15#Text>).

Тести для самоперевірки:

1. Субсидія в Україні надається...:

- а) на цільовій основі для оплати житлово-комунальних послуг (придбання скрапленого газу, твердого та рідкого пічного побутового палива)
- б) для нужденних верст населення для підвищення їх рівня життя
- в) для ліквідації бідності серед населення, яке не має власного житла
- г) на цільовій основі для придбання соціального житла
- д) для кредитування придбання житла молодими родинами

2. Обов'язковий відсоток платежу за житлово-комунальні послуги, який враховується при призначенні субсидії, в Україні складає:

- а) 15% середньомісячного сукупного доходу громадян, які зареєстровані у відповідному житловому приміщенні
- б) 10% середньомісячного сукупного доходу, якщо у відповідному житловому приміщенні зареєстровані лише непрацездатні громадяни
- в) 10% середньомісячного сукупного доходу громадян, які зареєстровані у відповідному житловому приміщенні
- г) розраховується залежно від складу домогосподарства та його доходів
- д) розраховується залежно від доходів домогосподарства

3. Необхідною умовою надання субсидії в Україні є:

- а) перебування громадян (одного з членів сім'ї), які зареєстровані у відповідному житловому приміщенні, на обліку щодо поліпшення житлових умов не менше 5 років
- б) наявність різниці між розміром обов'язкового відсотка платежу за житлово-комунальні послуги (скраплений газ, побутове паливо) і розміром фактичної відповідної плати у межах норм споживання
- в) наявність різниці між розміром плати за житлово-комунальні послуги (скраплений газ, побутове паливо) у межах норм споживання і розміром відповідного обов'язкового відсотка платежу
- г) визнання домогосподарства бідним за відносним критерієм
- д) визнання домогосподарства бідним за абсолютним критерієм

4. Відповідно до законодавства України малозабезпеченою є сім'я, яка...:

- а) з поважних (незалежних) від неї причин має середньомісячний сукупний дохід

- нижчий мінімальної заробітної плати (в розрахунку на кожного члена сім'ї)
- б) з поважних (незалежних) від неї причин має середньомісячний сукупний дохід нижчий межі малозабезпеченості
 - в) з поважних (незалежних) від неї причин має середньомісячний сукупний дохід нижчий розміру 100 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян
 - г) з поважних (незалежних) від неї причин має середньомісячний сукупний дохід нижчий прожиткового мінімуму для сім'ї
 - д) з поважних (незалежних) від неї причин має середньомісячний сукупний дохід нижчий 50% мінімальної заробітної плати (в розрахунку на кожного члена сім'ї)
5. Розрахунковий період для обчислення середньомісячного сукупного доходу сім'ї для призначенні допомоги по малозабезпеченості складає:
- а) 3 місяці
 - б) 12 місяців
 - в) 6 місяців
 - г) 1 місяць
 - д) 9 місяців
6. Прожитковий мінімум для сім'ї:
- а) є відносною величиною (50%) від середньої заробітної плати у державі в розрахунку на кожного члена сім'ї
 - б) є фіксованою величиною, яка затверджується кожного року при прийнятті Закону України «Про державний бюджет України»
 - в) розраховується для кожної сім'ї (залежно від її складу) як сума відповідних прожиткових мінімумів
 - г) розраховується для кожної сім'ї (залежно від її складу) як сума відповідних прожиткових мінімумів, але не більше 75 % від межі малозабезпеченості
 - д) розраховується для кожної сім'ї (залежно від її складу) як сума відповідних прожиткових мінімумів
7. Розмір державної соціальної допомоги малозабезпеченим сім'ям визначається як:
- а) різниця між прожитковим мінімумом для сім'ї та її середньомісячним сукупним доходом сім'ї
 - б) різниця між мінімальною заробітною платою та прожитковим мінімумом для сім'ї
 - в) різниця між 100 неоподатковуваними мінімумів доходів громадян та середньомісячним сукупним доходом сім'ї
 - г) різниця між мінімальною заробітною платою та середньомісячним сукупним доходом сім'ї
 - д) різниця між середньомісячним сукупним доходом сім'ї та прожитковим мінімумом для працездатних осіб
8. Максимальний розмір державної соціальної допомоги малозабезпеченим сім'ям:
- а) становить 75% від прожиткового мінімуму для сім'ї
 - б) не визначено
 - в) становить 50% від межі малозабезпеченості
 - г) становить 15 прожиткових мінімумів для працездатних осіб
 - д) становить 100% від прожиткового мінімуму для сім'ї

Практичні завдання:

1. Обґрунтувати право сім'ї Прокопчуків на державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім'ям та розрахувати її розмір якщо:
 - ⇒ сім'я складається з п'яти осіб (мати, батько та троє дітей до 6 років);
 - ⇒ сумарний зарібок батька за останні 6 місяців склав (3,5*МЗП) грн. (з них сплачено аліментів на дитину в іншу сім'ю – 0,35*МЗП грн.);
 - ⇒ мати перебуває у відпустці по догляду за дитиною до 3-х років та протягом останніх шести місяців, що передували місяцю звернення за допомогою, отримувала кожного місяця (0,8*ПМ) допомоги по догляду за дитиною до трьохрічного віку;
 - ⇒ сім'ї надана субсидія у розмірі 0,2*МЗП грн. на місяць;
 - ⇒ сім'я проживає у трьохкімнатній квартирі загальною площею 56 кв. м.;
 - ⇒ у власності сім'ї перебуває автомобіль (рік випуску – 1990).
2. У житловому приміщенні площею 50,6м² проживає сім'я, яка складається з трьох членів (чоловік, дружина, дитина шкільного віку). Розмір плати за житлово-комунальні послуги щомісячно становить (0,7*МЗП) грн. Обґрунтуйте правло цієї сім'ї на отримання субсидії, якщо:
 - ⇒ розмір заробітної плати чоловіка складає – (1,5*МЗП) грн./місяць;
 - ⇒ розмір заробітної плати жінки – (1,4*МЗП) грн./місяць;
 - ⇒ неповнолітній син доходів немає;
 - ⇒ нормативний розмір плати за житлово-комунальні послуги для даної сім'ї складає (0,5*МЗП) грн. на місяць.

3. ІНДИВІДУАЛЬНА РОБОТА СТУДЕНТІВ

Студенти спеціальності «Економіка» заочної форми навчання з дисципліни «Системи і механізми соціального захисту» виконують індивідуальну (контрольну) роботу. Індивідуальна робота охоплює основні теми навчальної дисципліни і зорієнтована на закріплення студентами теоретичних знань, отриманих при вивченні дисципліни, та набуття практичного досвіду їх використання.

Завдання для студентів заочної форми навчання виконується у формі контрольної роботи, що передбачає виконання двох завдань: 1) Розкрити сутність двох теоретичних питань за переліком, що відображений нижче. 2) Розв'язати задачі, які наведені нижче.

В *теоретичній частині* індивідуальної роботи студентам необхідно розкрити сутність двох питань за нижче наведеним переліком:

1. Соціальна політика держави: суть та головні завдання.
2. Допомога малозабезпеченим сім'ям в Україні.
3. Соціальний захист жінок в Україні.
4. Допомога сім'ям з дітьми в Україні.
5. Пенсії у разі втрати годувальника в Україні.
6. Сутність та складові соціального захисту.
7. Єдиний соціальний внесок в Україні.
8. Благодійництво, меценатство, спонсорство як механізми фінансового забезпечення соціального захисту населення.
9. Моделі соціального захисту.
10. Соціальна допомога та страхові соціальні виплати: сутність та порівняння.
11. Види соціальних допомог.
12. Функції та принципи соціального захисту.
13. Нормативно-правове забезпечення соціального захисту населення в Україні.
14. Соціальні стандарти та гарантії в Україні.
15. Мінімальна заробітна плата: сутність, порядок встановлення та соціальна значимість.
16. Прожитковий мінімум як базовий соціальний стандарт в Україні.
17. Індикація доходів в Україні.
18. Компенсація заробітної плати у разі затримки її виплати.
19. Норми і гарантії в оплаті праці.
20. Порядок оплати праці в період щорічної відпустки.
21. Порядок оплати праці і компенсація витрат в період службового відрядження.
22. Допомога з тимчасової втрати працездатності («лікарняні»).
23. Допомога у зв'язку з вагітністю та пологами.

24. Виплати при народженні дитини в Україні.
25. Допомога по безробіттю в Україні.
26. Одноразова допомога по безробіттю: сутність, розмір та умови отримання.
27. Допомога по частковому безробіттю.
28. Допомога у разі втрати працездатності в результаті нещасного випадку на виробництві.
29. Допомога у разі смеріт потерпілого в результаті нещасного випадку на виробництві.
30. Допомога на поховання в Україні.
31. Пенсійна система України.
32. Солідарний рівень пенсійної системи України.
33. Види пенсій в солідарній пенсійній системі України.
34. Страховий стаж та пенсійний вік в солідарній пенсійній системі України.
35. Пенсія за віком в Україні.
36. Пенсія по інвалідності в Україні.
37. Пенсія у разі втрати годувальника в Україні.
38. Недержавне пенсійне страхування в Україні.
39. Допомога малозабезпеченим сім'ям в Україні.
40. Субсидія на оплату житлово-комунальних послуг в Україні.
41. Соціальний захист малозабезпечених в Україні.
42. Соціальні виплати інвалідам в Україні.
43. Пільги на проїзд в системі соціального захисту населення в Україні.
44. Соціальний захист населення, що не має права на пенсію, та інвалідів в Україні.
45. Соціальний захист молоді в Україні.
46. Порядок оподаткування заробітної плати. Податкова соціальна пільга.
47. Соціальний захист зайнятих у трудовій сфері: законодавчий аспект.
48. Система загальнообов'язкового державного соціального страхування в Україні.
49. Соціальний захист безробітних в Україні.
50. Соціальний захист дітей в Україні.

Теоретична частина виконується за обраною темою. Вихідними даними є опубліковані джерела інформації, основний список яких наведено в кінці методичних рекомендацій (с.47). Обрана тема теоретичної частини розкривається на основі порівняння ключових понять, концепцій, показників, класифікацій або інших положень з як мінімум 2 джерел інформації, на які робляться посилання у квадратних дужках [N, с.N-NN]. Для кращої наочності результати теоретичного дослідження рекомендується подавати в табличній формі.

Наприкінці теоретичної частини наводяться висновки і пропозиції для покращення теоретичних основ дослідження заданої теми.

Вибір відповідних теоретичних питань необхідно здійснювати за порядковим номером у журналі відповідно до таблиці 3.1.

Таблиця 3.1

Порядкові номери теоретичних питань у контрольній роботі

<i>Порядковий номер за списком у журналі</i>	<i>Питання, які необхідно висвітлити</i>
1	1,50
2	2,49
3	3,48
4	4,47
5	5,46
6	6,45
7	7,44
8	8,43
9	9,42
10	10,41
11	11,40
12	12,39
13	13,38
14	14,37
15	15,36
16	16,35
17	17,34
18	18,33
19	19,32
20	20,31
21	21,30
22	22,29
23	23,28
24	24,27
25	25,26
26	50, 30

Практична частина контрольної роботи передбачає розрахунок наступних задач:

Задача 1

Відповідно до наведеної відомості по заробітній платі (табл.) здійснити її оподаткування, а також розрахунок нарахувань ЄСВ у фонди соціального страхування

<i>№</i>	<i>ПІБ</i>	<i>Нарахована заробітна плата, грн.</i>	<i>Примітка</i>
1	<i>Боровець В.І.</i>	$2*ЗП_m+n^1$	-
2	<i>Кочук В.П.</i>	$2,1*ЗП_m+n$	<i>громадянин 2-ї категорії, що постраждав на ЧАЕС</i>
3	<i>Макарова Н.М.</i>	$2,3*ЗП_m+n$	-

¹ n – порядковий номер студента за списком в журналі; ЗП_m – мінімальний розмір заробітної плати.

4	<i>Мартинюк Г.П.</i>	$3*ЗПм+n$	<i>одинокa мати, що має 2-х дітей до 18 років</i>
5	<i>Миколайчик О.А.</i>	$2,5*ЗПм+n$	<i>мати трьох дітей</i>
8	<i>Ярмуш П.А.</i>	$ЗПм$	<i>учасник бойових дій</i>

Задача 2

Розрахувати розмір допомоги у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності працівниці підприємства А Ковальчук Р.М., якщо:

- відповідно до листа непрацездатності період перебування на лікарняному припадає з 12.03 по 18.03. поточного року;
- страховий стаж Ковальчук Р.М. становить n років і 6 місяців;
- розмір нарахованої заробітної плати Ковальчук Р.М. за останні 12 місяців, що передували місяцю, в якому трапився страховий випадок складає $(18*ЗПм+n)$ грн.

Рекомендована література

Базова

1. Баранник Л. Б. Соціальний захист громадян : навчальний посібник. Дніпро : Університет митної справи та фінансів, 2017. 246 с.
2. Кириленко О. П., Толуб'як В. С. Соціальне страхування : підруч. Тернопіль : Екон. думка ТНЕУ, 2016. 516 с.
3. Соціальне забезпечення в Україні : навч. посібник / кол. авторів; за ред. А. Я. Кузнецової, З. Е. Скринник, Л. К. Семів. Львів : Університет банківської справи, 2021. 547 с.
4. Утвенко В. В. Система соціального забезпечення та соціальної підтримки : навчальний посібник. Київ : ДП «Вид. дім «Персонал», 2018. 248 с.
5. Безкровний О. В., Аранчій В. І., Лихопій В. І. Соціальне страхування : навчальний посібник. Полтава : ПДАА, 2016. 219 с.
6. Безлуга В. О., Загірняк Д. М., Шаповал Л. М. Соціальне страхування : навчальний посібник. Київ : Центр навчальної літератури, 2019. 208 с.
7. Ганслі Теренс М. Соціальна політика та соціальне забезпечення ринкової економіки / пер. з англ. Київ : Основи, 2016. С. 130.
8. Система соціального захисту в Україні : навч. посіб. / МОН України, Уманський держ. пед. ун-т імені Павла Тичини ; уклад. О.О. Матрос. Умань : Візаві, 2021. 175 с.

Допоміжна

9. Соціальна економіка : навчальний посібник / Назарова Г. В., Гончарова С. Ю., Сотникова Ю. В., Аграмакова Н. В. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2018. 275 с.

10. Шаповалова Т. М. Економічні основи соціального забезпечення: навчальний посібник. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2018. 128 с.
11. Ярошенко О. М. Право соціального забезпечення : підручник. Харків : Право, 2019. 376 с.
12. Ялдин І. В. Соціальний захист та пенсійне забезпечення в Україні : навчальний посібник. Харків : Мераш Publisher: О. А. Мірошніченко, 2019. 174 с.
13. Бурлака О. С. Соціальний захист сім'ї, дитинства, материнства та батьківства в Україні : теоретико-правові проблеми : монографія / Харків : В справі, 2016. 447 с.
14. Шалієвська Л. І. Пенсійне забезпечення в системі економічної безпеки держави: монографія. Львів : Растр-7, 2020. 196 с.

Нормативно-правові акти

1. Кодекс законів про працю України від 10.12.1971р. № 322-VIII (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08>).
2. Закон України «Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії» від 05.10.2000 № 2017-III. (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/2017-14>).
3. Закон України «Про соціальне страхування» № 1105-XIV від 23.09.1999 р. (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1105-14#Text>).
4. Закон України «Про соціальне страхування» № 1105-XIV від 23.09.1999 р. (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1105-14#Text>).
5. Постанова КМУ «Про обчислення середньої заробітної плати (доходу, грошового забезпечення) для розрахунку виплат за загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням» №1266 від 26.09.2001 р. (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1266-2001-%D0%BF#Text>).
6. Закон України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» від 09.07.2003р. № 1058-IV. (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1058-15#Text>).
7. Закон України «Про спрощення порядку надання населенню субсидій для відшкодування витрат на оплату житлово-комунальних послуг, придбання скрапленого газу, твердого та рідкого пічного побутового палива» №848 від 21.10.1995 (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-95-%D0%BF#Text>).
8. Закон України «Про державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім'ям» № 1768-III від 01.06.2000 р.

(<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1768-14#Text>).

9. Закон України «Про державну соціальну допомогу особам, які не мають права на пенсію, та особам з інвалідністю» № 1727-IV від 18.05.2004 р. (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1727-15#Text>).
10. Закон України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» № 2464-VI від 08.07.2010 р. (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2464-17#Text>).